

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.
«09» січня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Порівняльне публічне право країн Європейського Союзу»

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Статус	вибіркова, фахова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4 семестр, 7 чверть
Мова викладання	українська

Викладач: к.держ.упр., доц. Шумляєва І.Д.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльне публічне право країн Європейського Союзу» для здобувачів ступеню доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 18 с.

Розробник: Шумляєва Ірина Дамирівна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять.....	5
5.2 Індивідуальне завдання.....	7
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ....	13
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Порівняльне публічне право країн Європейського Союзу» – формування комплексу спеціальних знань і дослідницьких вмінь щодо системи та змісту публічно-правового регулювання засадничих сфер функціонування держави, побудови публічної влади та управління, а також інших проявів публічності в окремих галузях права країн, які входять до Європейського Союзу за допомогою компаративного підходу для вдосконалення систем й процесів в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН 1	Продемонструвати розуміння правового вираження публічного інтересу та специфіки суб'єктного складу; сутності предмету, методу, системи публічного права; галузевого поділу публічного права та їх особливостей в різних країнах Євросоюзу; характеру та специфіки публічно-управлінської сфери регулювання правовідносин; знання термінології, яка стосується окремих галузей, які відносяться до публічного права
ДРН 2	Виокремлювати ключові положення та характерні особливості конституційних і законодавчих джерел країн Євросоюзу, їх відмінності, що дозволяє розуміти концептуальні засади і сучасні підходи до побудови публічного права на національному рівні в європейських державах
ДРН 3	Показувати здатність зорієнтуватися в системі публічного права країн Європейського Союзу, систематизувати законодавство за різними підставами, оцінювати та аналізувати норми, які стосуються публічної сфери, відокремлюючи їх від галузей приватного права
ДРН 4	Відпрацювання здатності складати судження (синтез) про засади класифікації норм сфери публічного права в країнах ЄС, що сприяє набуттю вмінь щодо критичного аналізу змістовного наповнення законодавства країн Європейського Союзу, яке стосується публічної сфери правового регулювання, а також способів правового впливу щодо забезпечення верховенства закону
ДРН 5	Продемонструвати вміння на основі аналізу та систематизації норм публічного права країн ЄС формулювати й обґрунтовувати інноваційні ідеї щодо адаптації позитивного європейського досвіду в Україні
ДРН 6	Показувати і практикувати навички підготовки публічної презентації розроблених пропозицій та рекомендацій стосовно вдосконалення правового регулювання публічної сфери в Україні з урахуванням європейського досвіду

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з вивчених дисциплін за попереднім рівнем освіти щодо предметної сфери публічного управління та адміністрування.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	21	39	6	54
практичні	60	14	46	4	56
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	35	85	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН – 1	ЛЕКЦІЇ	60
	Тема 1. Вступ до публічного права	8
	1.1. Поняття публічного права	
	1.2. Предмет публічного права	
	1.3. Метод публічного права	
ДРН – 1 ДРН – 2	Тема 2. Суб'єкти публічного права. Учасники публічно-правових відносин	8
	2.1. Поняття та ознаки суб'єктів публічного права	
	2.2. Загальна характеристика публічних інститутів влади в європейських країнах та їх правовий статус	
	2.3. Юридичні особи як суб'єкти публічного права	
	2.4. Територіальні (місцеві) громади як суб'єкти публічного права	
	2.5. Громадяни як учасники публічно-правових відносин	

ДРН – 1 ДРН – 2 ДРН – 3	Тема 3. Порівняльний аналіз публічно-правових систем країн ЄС 3.1. Поняття та специфіка публічного інтересу 3.2. Устрій публічно-правової системи 3.3. Джерела публічного права та їх класифікація 3.4. Верховенство закону 3.5. Процедури та режим публічного права	8
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	Тема 4. Специфіка конституційного (державного) права в країнах ЄС 4.1. Конституційні засади суспільного ладу в країнах ЄС 4.2. Конституційно-правовий статус особи в країнах Євросоюзу 4.3. Законодавча влада в країнах ЄС 4.4. Конституційно-правовий статус глави держави в європейських країнах 4.5. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в країнах ЄС 4.6. Конституційно-правовий статус органів судової влади в європейських країнах 4.7. Територіальна організація публічної влади в країнах Євросоюзу	12
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	Тема 5. Порівняльно-правова характеристика адміністративного права європейських країн 5.1. Формування та розвиток адміністративного права в країнах Євросоюзу 6.2. Загальна характеристика адміністративного права в європейських країнах 5.3. Порівняльна характеристика джерел адміністративного права європейських країн 5.4. Особливості правового регулювання адміністративних відносин у федеративних країнах ЄС 5.5. Правове регулювання адміністративних відносин в унітарних країнах Євросоюзу: порівняльний аналіз	8
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	Тема 6. Особливості здійснення правосуддя та судоустрою в країнах ЄС 6.1. Європейські стандарти правосуддя як основа забезпечення діяльності органів судової гілки влади 6.2. Правове регулювання організації судових систем у федеративних країнах ЄС 6.3. Правове забезпечення функціонування судових систем в унітарних європейських країнах	8
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	Тема 7. Порівняльний аналіз кримінального права країн ЄС 7.1. Кримінально-правові системи в країнах Євросоюзу 7.2. Порівняльна характеристика джерел кримінального права європейських країн	8

	7.3. Кримінальне діяння та кримінальна відповідальність у законодавстві країн ЄС	
	7.4. Покарання, його види та мета у правових актах країн Євросоюзу	
	7.5. Порівняльна характеристика особливої частини кримінального права країн ЄС	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН – 1	1. Вступ до публічного права	8
ДРН – 1 ДРН – 2	2. Суб'єкти публічного права та учасники публічно-правових відносин	8
ДРН – 1 ДРН – 2 ДРН – 3	3. Порівняльний аналіз публічно-правових систем країн ЄС	8
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	4. Специфіка конституційного (державного) права в країнах ЄС	10
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	5. Порівняльно-правова характеристика адміністративного права європейських країн	8
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	6. Особливості здійснення правосуддя та судоустрою в країнах ЄС	10
ДРН – 4 ДРН – 5 ДРН – 6	7. Порівняльний аналіз кримінального права країн ЄС Презентація індивідуального завдання	8
	РАЗОМ	120

5.2 Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання «Порівняльний аналіз законодавства у сфері публічного права в країнах ЄС».

1. Визначити країни ЄС, які є об'єктом компаративного аналізу та галузь (галузі) публічного права (конституційне/державне право, адміністративне право, кримінальне право або судоустрій).

2. Проаналізувати відповідні нормативні акти в обраних галузях, виокремити норми та принципи, що відповідають проблематиці власного дисертаційного дослідження.

3. Виділити позитивні та негативні риси побудови законодавства і обраний галузі. Обґрунтувати відповідно авторському баченню ті переваги, які слід використати в Україні під час реформування правових засад публічного управління та адміністрування.

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня (для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом

конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані	Відповідь характеризує уміння:	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики;</p> <p>♦ започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;</p> <p>♦ критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність 	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Рівень умінь/навичок незадовільний	<60	
Комунікація		
<p>♦ вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому;</p> <p>♦ використання академічної української та іноземної мови у професійній</p>	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді).</p> <p><i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна.</p> <p><i>Комунікаційна стратегія:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
діяльності та дослідженнях	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; ◆ здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення 	Відмінне володіння компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання).
2. Дистанційна платформа Moodle.
3. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Андрейченко С. С. Конституційне право зарубіжних країн [Текст] : навч.-метод. посіб. / [авт.-уклад. : О. Т. Волощук, В. І. Качурінер, В. Ю. Колесник]. Одеса : Фенікс, 2021. 178 с.
2. Адміністративне деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / автор-упоряд. О. А. Банчук. Київ : Книги для бізнесу, 2019. 912 с.
3. Боас Г. Міжнародне публічне право: сучасні принципи та перспективи. Edward Elgar Publishing, Ltd. 2012. 400 с.
4. Бондаренко І. О. Конституційне право зарубіжних країн [Текст] : підруч. / за заг. ред. Н. В. Мішиної, доц. В. О. Міхальова]. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2019. 641 с.
5. Івановська А. М. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посіб. : [у 2 ч.]. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. Ч. 1. 591 с.
6. Івановська А. М. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посіб. [у 2 ч.]. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. Ч. 2. 652 с.
7. Кузьмін Е. Е. Кримінальне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с.
8. Кузьменко О. В., Пастух І. Д., Користін О.Є. та ін. Адміністративне право зарубіжних країн : курс лекцій. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 528 с.
9. Філіппов С., Сота А., Петреченко С. Конституційне право України та зарубіжних країн [Текст] : навч.-метод. посіб. Київ : вид-во Людмила, 2021. 263 с.
10. Харитонова О. І., Харитонов Є. О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Харків : Одиссей, 2002. 592 с.

Нормативні документи

1. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. Київ : [б.в.], 2015. 708 с.
2. Конституції країн світу: Королівство Данія, Французька Республіка, Чеська Республіка, Республіка Польща [Текст] : пер. з офіц. тексту / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович ; пер.: О. В. Коротюк, Д. В. Каєвич, Т. В. Руденко]. Київ : ОВК, 2021. 231 с.
3. Конституції країн світу: Королівство Бельгія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція [Текст] / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович] ; пер. з офіц. тексту: [Д. В. Каєвич, А. О. Євстратенко, П. С. Овчарук]. Київ : ОВК, 2021. 369 с.
4. Конституції країн світу: Республіка Болгарія, Румунія, Угорщина, Республіка Хорватія [Текст] / [уклад. Коротюк О. В., Лавринович О. В.] ; пер. з офіц. тексту [Руденко Т. В.]. Київ : ОВК, 2021. 249 с.
5. Конституції країн світу. Швейцарська Конфедерація. Королівство Норвегія. Фінляндська Республіка [Текст] : пер. офіц. тексту / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович ; пер.: Т. В. Руденко, В. С. Станіч]. Київ : ОВК, 2021. 179 с.
6. Конституції країн світу: Республіка Словенія, Боснія і Герцоговина, Республіка Македонія [Текст] / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович] ; пер. з офіц. тексту [А. О. Воїнова]. Київ : ОВК, 2021. 163 с.
7. Конституції країн світу: Конституція Грецької Республіки, Конституція Республіки Кіпр, Конституція Турецької Республіки [Текст] / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович] ; пер. з офіц. тексту [А. О. Воїнова, Д. В. Каєвич]. Київ : ОВК, 2021. 403 с.
8. Конституції країн світу. Республіка Сербія. Республіка Косово. Республіка Албанія. Чорногорія [Текст] : пер. з офіц. тексту / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович ; пер. А. О. Воїнова]. Київ : ОВК, 2022. 323 с.
9. Конституції країн світу. Латвійська Республіка. Литовська Республіка. Естонська Республіка [Текст] / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович] ; пер. з офіц. тексту [А. О. Воїнова]. Київ : ОВК, 2022. 161 с.
10. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки : указ Президента України від 11 черв. 2021 р. № 231/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>.
11. Report on Independence and Accountability of the Judiciary, adopted e General Assembly of the ENCJ Rome 13 June 2014. URL : http://www.encj.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=178%3Aind-and-acc-&catid=34&Itemid=252&lang=en.
12. Висновок № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності. URL :

<http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BA%20%E2%84%96%203.pdf>.

Додаткові

1. Бориславська О. М., Заяць І. Я., Різник С. В. Конституційне право зарубіжних держав : навч.-метод. посіб. Київ : Ін Юре, 2015. 357 с.
2. Бортняк В. А. Бортняк К. В. Нормативне визначення нагляду та контролю в сфері публічного адміністрування. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. № 75. С. 28–35. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/bortniak_v_bortniak_k_75.pdf.
3. Буханевич О. М. Організаційно-правові аспекти діяльності центрів надання адміністративних послуг в зарубіжних країнах. *Право і суспільство*. 2015. № 4(2). С. 105–109. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_4%282%2920.
4. Волощук О. Т., Чепель О. Д. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посіб. Чернівці : [б. в.], 2014. 319 с.
5. Вплив Європейського Союзу на національне адміністративне судочинство. Einfluss der Europäischen Union auf die Nationale Erwaltungsgerichtsbarkeit : матеріали наук.-практ. конф., 25-26 трав. 2011 р. / [упоряд. С.О. Осятинський]. Харків : ХНУВС, 2012. 148 с.
6. Грін О.О. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посіб. альб. схем. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2015. 183 с.
7. Закоморна К. О. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навч. матеріали та схеми) : посіб. для підгот. до іспитів. 2-ге вид., перероб. Харків : Право, 2016. 278 с.
8. Ільков В. В. Розвиток системи адміністративного судочинства в Україні з урахуванням джерел права зарубіжних країн під час здійснення конституційної реформи в Україні. *Право.ua*. 2015. № 3. С. 194–198. URL : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravo2015335>.
9. Кісіль Р.-В., Блавацька І. О. Порівняльний аналіз адміністративного права України та зарубіжних країн. *Науковий вісник Львівського держ. ун-ту внутр. справ*. 2013. № 3. С. 231–239. – URL : https://www1.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyky/nvsvy/03_2013/13krvvtzk.pdf.
10. Лях М. Ю. Міжнародні тенденції розвитку органів суддівського самоврядування. *Право : зб. наук. пр. Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди*. 2017. Вип. 27. С. 42–47.
11. Молдован В. В., Молдован А. В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН. Київ : Центр навчальної літ-ри, 2013. 354 с.
12. Мушенко В. В. Конституційне право зарубіжних країн [Текст] : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 227 с.
13. Назаров І. В. Історичний розвиток судової системи Франції. *Науковий вісник Херсонського державного ун-ту*. 2016. Т. 2. Вип. 4. С. 111–114. URL : http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo04/part_2/29.pdf.
14. Назаров І. В. Історичний розвиток та сучасна структура судової системи Німеччини. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 134. С. 178–181.
15. Олійник О.С. Поняття, характеристика та основні ознаки спеціальних принципів кримінального права зарубіжних країн. *Науковий вісник публічного*

та приватного права. Вип. 1. Т. 2. 2019. С. 161–166. URL : http://www.nvppp.in.ua/vip/2019/1/tom_2/30.pdf.

16. Пекарчук В. М. Конституційне право зарубіжних країн [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. М. Пекарчук, В. С. Олійник, М. М. Ребкало. Чернігів : Академія ДПтС, 2019. 177 с.

17. Порівняльне судове право : навч. посіб. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, Н. В. Сібільова [та ін.]; за ред. І. Є. Марочкіна, Л. М. Москвич. Харків : Право, 2008. 112 с.

18. Рудик П. А. Основні міжнародно-правові та європейські стандарти у сфері правосуддя та їх вплив на забезпечення єдності судової практики. *Часопис Київського ун-ту права*. 2019. № 4. С. 74–80.

19. Система державного управління Федеративної Республіки Німеччина: досвід для України / авт.-упоряд. : Ю. В. Ковбасюк, С. В. Загороднюк, А. І. Крайнік ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ : НАДУ, 2010. 76 с. (Сер. видань з міжнародного досвіду державного управління).

20. Тужеляк Н. Про спеціалізацію та децентралізацію судової системи у Німеччині. *Юридична газета*. 2015. №22-23(468-469). URL : <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/evropeyskiy-dosvid.html>.

21. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн [Текст] : підруч. 10-те вид., перероб. та допов. Київ : Ін Юре, 2015. 315 с.

22. Шумляєва І. Забезпечення дотримання принципів верховенства права та законності в діяльності публічної адміністрації: термінологічний аналіз. *Державне управління та місцеве самоврядування* : зб. наук. пр. / редкол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. Вип. 2 (41). – Режим доступу : [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2020/2020_02\(45\)/index.html](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2020/2020_02(45)/index.html).

23. Шумляєва І. Вплив європейських норм партисипативної демократії на підвищення рівня участі громадян України в місцевому самоврядуванні. *Аспекти публічного управління*. 2021. Т. 9. № 1. Дніпро : вид-во «Грані». С. 113–120.

24. Шумляєва І.Д., Кушнірчук Н. В. Забезпечення законності органами державної влади в контексті адаптації права України до права ЄС. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти* : у 2 ч. : матеріали IV Всеукраїнської за міжнародною участю наук.-практ. конф. (м. Полтава, 23-24 жовтня 2019 р.). Полтава : Россава, 2019. С. 157–159.

25. Шумляєва І. Д. Забезпечення правозаконності в системі місцевого самоврядування в контексті реалізації права громадян на місцеве самоврядування. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика* : матеріали XII наук.-практ. конф. 17 груд. 2020 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 97–104. URL : http://www.dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/Conference_pei_17_12_2020.pdf.

26. Шумляєва І. Особливості нормотворення на рівні органів місцевого самоврядування. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика* : матеріали X наук.-практ. конф. 12 груд. 2019 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. С. 43–46.

27. Шумляєва І. Д. Місце принципу законності в конституційно-правовому регулюванні діяльності публічної адміністрації європейських країн. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 17-ї регіон. наук.-практ. конф. 14 трав. 2020 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 353–356.
28. Шумляєва, Кушнірчук Р. О. Удосконалення забезпечення судом прав і свобод людини в умовах розвитку публічного управління. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 29 лист. 2019 р.). Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2019. URL : http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/uk/node/5340.
29. Що таке «європейські стандарти» судочинства і як вони повинні бути застосовані? URL : <https://dejure.foundation/library/shcho-take-evrostandarty-sudochynstva-i-yak-vony-zastosovuutsia>.
30. Ювчиця О. В. Міжнародні та європейські стандарти незалежності та безсторонності суду в цивільному судочинстві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2020. № 2. С. 48–51.

Інформаційні ресурси

1. Автоматизована система бібліотек Європейської Комісії (ECLAS). URL : <http://ec.europa.eu/eclas/>.
2. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL : <http://rada.gov.ua/>.
3. Інформаційна служба Європейського Союзу (Europe Direct). URL : <http://ec.europa.eu/eurodirect>.
4. Офіційний сайт Представництва Європейського Союзу в Україні. URL : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.
5. Портал Європейського Парламенту. URL : <http://europarl.europa.eu>.
6. Портал Європейського Союзу. URL : <http://europa.eu>.
7. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL : https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232.
8. Рада Європи. URL : <https://www.slg-coe.org.ua/>.
9. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
10. EU institutions and bodies. URL : http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_en.htm.
11. EU facts and figures. URL : http://europa.eu/about-eu/facts-figures/index_en.htm.
12. EU law. URL : http://europa.eu/eu-law/index_en.htm.
13. EU tube. URL : <http://youtube.com/eutube>.

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Порівняльне публічне право країн Європейського Союзу»
для здобувачів ступеню доктора філософії за спеціальністю
281 Публічне управління та адміністрування
Розробник:
Шумляєва Ірина Дамирівна**

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19